

Затверджено
Вченою радою ДДМА 27.06.2024 р.
Протокол № 11.
Введено в дію наказом № 26
від 05.07.2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок розроблення та реалізації освітньо-професійних та освітньо-наукових програм

Донбаської державної машинобудівної академії (нова редакція)

1. Загальні положення

Положення про порядок розроблення та реалізації освітньо-професійних та освітньо-наукових програм (далі Положення) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Донбаської державної машинобудівної академії (далі ДДМА).

Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інструкцій Міністерства освіти і науки України, та інших нормативно-правових актів.

Положення регулює порядок розроблення та реалізації освітніх програм ДДМА.

Освітньо-професійна програма (ОПП) / освітньо-наукова програма (ОНП) – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій).

Освітня програма відповідає вимогам стандарту вищої освіти щодо:

- обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- переліку компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів освіти;
- вимог до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимог професійних стандартів (у разі їх наявності).

Освітня програма (одна або декілька) може бути розроблена та реалізована ДДМА в межах ліцензованої спеціальності на відповідному рівні вищої освіти.

Спеціалізація - це складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти і передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів освіти.

Для кожної спеціалізації розробляється профільна спеціалізована освітня програма, яка затверджується вченою радою ДДМА.

Назви освітніх програм повинні мати ознаки (ключові слова) назви відповідної спеціальності (спеціалізації), припускаючи повний збіг або використання парафраза, або за змістом відповідати цим назвам з урахуванням особливостей реалізації освітніх програм. У назвах освітніх програм також можуть зазначатися назви типів програм підготовки бакалаврів і магістрів, що передбачені міжнародною стандартною

класифікацією освіти, назви професій та професійних назв робіт за Національним класифікатором «Державний класифікатор професій ДКП 003:2010», нових професій, які систематично зустрічаються в оголошеннях роботодавців або існують інші переконливі докази їх існування або попиту на них у майбутньому і для яких здійснюється підготовка фахівців у межах цієї освітньої програми, а також назви ключових (спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які відображені в стандарті (проекті стандарту вищої освіти) і є характерними саме для цієї спеціальності, кафедри, факультету, форм здобуття освіти, року набору тощо. У дужках може зазначатись власна назва освітньої програми або відповідний знак для товарів і послуг, зареєстрований у встановленому порядку.

При цьому необхідно уникати конфлікту назв, зокрема, не використовувати повністю або частково назви інших галузей освіти та спеціальностей (включаючи застарілі назви спеціальностей, які не відповідають даній спеціальності), характерних для них професій і професійних назв робіт, ключових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, назв освітніх програм.

Назва освітньої програми не повинна вводити в оману.

Набір освітніх програм формується відповідно до суспільних потреб, повинен віддзеркалювати та на випередження враховувати тенденції розвитку економіки України, запити бізнесу у висококваліфікованих фахівцях. Кожна з них є суттєвою складовою формування іміджу та конкурентних переваг ДДМА на ринку освітніх послуг.

Обов'язковим є забезпечення можливості вибору студентом навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

2. Порядок розроблення та запровадження освітніх програм

2.1. Декан відповідного факультету за поданням завідувача (завідувачів) кафедр складає проєкт розпорядження щодо формування робочих груп з розробки та постійного розвитку освітніх програм (далі - робоча група), у додатку до якого наводить склад робочої групи, і подає його на затвердження в установленому порядку. Керівником робочої групи призначається гарант освітньої програми, який у своїх повноваженнях керується вимогами Положення про організацію освітнього процесу ДДМА та несе відповідальність за якість освітньої програми. До складу робочої групи включаються провідні фахівці ДДМА, фахівці-практики, здобувачі освіти.

2.2. Робоча група:

Здійснює моніторинг, аналізує ситуацію на ринку праці, вивчає потреби суспільства, професійного середовища, вимоги і запити партнерів, випускників освітніх програм відповідної спеціальності (галузі знань), проводить консультації зі студентами.

Вивчає аналогічні освітні програми у базових закладах вищої освіти України та за кордоном.

Досліджує існуючу та прогнозу ситуацію в аспекті законодавчих та інституційних реформ.

Вивчає та аналізує дані приймальної комісії ДДМА щодо кон'юнктури прийому абітурієнтів не менше, ніж за останні 5 років.

Обговорює назву та зміст майбутньої освітньої програми на випусковій кафедрі із залученням:

- фахівців з інших споріднених кафедр та факультету;
- потенційних роботодавців, інших представників професійної спільноти;
- здобувачі освіти старших курсів споріднених спеціальностей;
- випускників, які здобули освітній ступінь магістра в минулі 2-3 роки.

Визначає перелік компетентностей фахівця, які необхідно розвинути (сформувані) в процесі підготовки за освітньою програмою на основі результатів аналізу, що має складатися з загальних (міжособистісних, системних та інших) відповідно до стандарту вищої освіти (перелік компетентностей випускника за відповідною спеціальністю/спеціалізацією для відповідного рівня вищої освіти), та фахових компетентностей, що визначають унікальність/відмінність освітньої програми, з урахуванням Національної рамки кваліфікацій.

Складає Профіль освітньої програми підготовки відповідно до рівня присвоєваних кваліфікацій та з урахуванням типових видів занять випускників.

Визначає перелік запланованих програмних результатів навчання за освітньою програмою: загальних - відповідно до стандарту вищої освіти; та фахових - відповідно до переліку визначених фахових компетентностей. Для формування профілю програми обираються програмні результати навчання (кількістю 15-20).

Складає матриці, що надають можливість робочій групі виявити, які компетентності неохоплені повною мірою компонентами освітньої програми, які результати навчання дублюються в різних компонентах освітньої програми тощо; на цій підставі формує остаточний перелік і зміст компонент освітньої програми.

Надає проєкт освітньої програми в доступній формі роботодавцям (зацікавленим фахівцям) для погодження і підтримки введення відповідної освітньої програми.

Вносить при необхідності корективи та складає остаточний проєкт освітньої програми за встановленою формою.

Керівник робочої групи розробляє обґрунтування проєкту освітньої програми, в якому наводяться переваги введення освітньої програми, її особливості та відмінності від діючих в Україні та світі, структурно-логічна схема викладання дисциплін, що забезпечуватимуть досягнення запланованих програмних результатів навчання; погоджує його з відповідною випусковою кафедрою ДДМА, та передає його відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, який здійснює її оприлюднення на веб-сайті ДДМА з метою громадського обговорення. Протягом визначеного терміну для громадського обговорення відділ здійснює збір відгуків, пропозиції, рецензій тощо, узагальнює їх, і по завершенні цього терміну передає керівникові проєктної групи.

Протягом десяти робочих днів після завершення громадського обговорення проєктна група опрацьовує отримані відгуки, пропозиції, рецензій тощо від зацікавлених стейкхолдерів і, у разі їхньої відповідності цілям і місії освітньої програми, здійснює доопрацювання проєкту освітньої програми.

Проєкт освітньої програми після доопрацювання проєктною групою повторно подається на розгляд відповідною випусковою кафедрою ДДМА. Після схвалення проєкт освітньої програми передається з відповідними матеріалами на чергове засідання методичної ради Академії для погодження. На засідання запрошуються члени робочої групи, фахівці-практики, здобувачі освіти, партнери освітніх програм.

У разі позитивного рішення методична рада передає погоджений проєкт освітньої програми з відповідними матеріалами на чергове засідання вченої ради Академії для затвердження. У разі негативного рішення методична рада надає свої зауваження (пропозиції, рекомендації тощо) та повертає проєктній групі проєкт освітньої програми для його доопрацювання.

Вчена рада Академії на своєму засіданні розглядає проєкт освітньої програми, додані до нього матеріали та затверджує (не затверджує) освітню програму.

У разі позитивного рішення вченої ради затверджена освітня програма вводиться в дію наказом ректора Академії. У разі негативного рішення вчена рада надає свої зауваження (пропозиції, рекомендації тощо) та повертає проєкт освітньої програми з відповідними матеріалами проєктній групі для його доопрацювання.

На основі ухваленої вченою радою Академії освітньої програми розробляється проєкт відповідного навчального плану та проводиться його затвердження вченою радою у встановленому порядку.

Затверджена в установленому порядку освітня програма оприлюднюється на вебсайті Академії, вноситься до переліку освітніх програм Академії в ЄДЕБО та до Правил прийому на навчання до ДДМА; виконується актуалізація відповідних документів.

Навчання за новою освітньою програмою проводиться в межах ліцензійного обсягу.

Гарант освітньої програми, завідувач відповідної випускової кафедри відповідають за організацію оприлюднення інформації про нову освітню програму в суспільстві, проведення відповідної профорієнтаційної роботи, прийом на навчання.

Освітня програма може бути виключена з переліку освітніх програм, що реалізуються Академією, із подальшим її видаленням або заблокуванням у ЄДЕБО, за рішенням вченої ради за поданням декана відповідного факультету у разі виявлення неспроможності її подальшої реалізації або інших обґрунтованих причин.

3. Порядок моніторингу та удосконалення освітніх програм в процесі їх реалізації

Моніторинг та удосконалення освітніх програм ДДМА в процесі їх реалізації проводиться з метою забезпечення відповідності встановленим цілям діяльності, а також потребам здобувачів освіти та суспільства. У результаті такого перегляду відбувається щорічне або за необхідності (поточні зміни у законодавстві, технології, техніці) оновлення робочих програм навчальних дисциплін, програм практик і, в цілому, удосконалення освітніх програм. Про будь-які дії, заплановані або вжиті як результат удосконалення, інформуються всі зацікавлені сторони.

Регулярний моніторинг та удосконалення освітніх програм ДДМА в процесі їх реалізації організовує керівник робочої групи (гарант освітньої програми) із залученням її членів з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг, формування конкурентоспроможних компетентностей та створення сприятливого й ефективного освітнього середовища для студентів.

Критерії, за якими проводиться моніторинг та удосконалення освітніх програм ДДМА в процесі їх реалізації, формуються як у результаті зворотнього зв'язку з науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками, партнерами та роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства.

Актуальність освітніх програм визначається такими показниками:

- ступінь оновлюваності освітніх програм, участі роботодавців у розробці та внесенні змін, а також задоволеності студентів (випускників), що визначається за результатами опитувань або анкетування;
- рівень працевлаштування випускників на момент випуску із ДДМА, що визначається за результатами анкетування;
- наявність сертифікації освітніх програм;
- участь у міжнародних програмах академічної мобільності (за наявності);
- рейтинг за оцінками роботодавців або інша відповідна інформація від стейкхолдерів.

Моніторинг та удосконалення освітніх програм ДДМА в процесі їх реалізації включають визначення:

- змісту освітніх програм за результатами останніх досліджень у відповідній галузі знань з метою забезпечення сучасних вимог;
- змін потреб суспільства;
- очікувань, потреб та ступеня задоволення студентів стосовно освітньої програми.

Освітні програми переглядаються і удосконалюються робочими групами із залученням студентів та інших стейкхолдерів. Зібрана інформація аналізується, і освітня програма адаптується для забезпечення її відповідності сучасним вимогам.

Оновлені освітні програми затверджуються вченою радою ДДМА у встановленому порядку та вводяться в дію наказом ректора ДДМА.

Освітні програми ДДМА переглядаються регулярно, але не рідше одного разу на 3 роки.

Оновлені освітні програми є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти ДДМА, та обов'язково оприлюднюються на офіційному сайті ДДМА.